

RENTREE

Hans Everaars (51) heeft na 25 jaar zijn rentree gemaakt in het wedstrijdschaak. Hij speelt bij de Venlose schaakvereniging, een van de toonaangevende verenigingen in Limburg. Everaars is lang uit Limburg weggeweest voor zijn werk. Voor veel oude schaakvrienden was zijn terugkeer aan het bord een hernieuwde kennismaking met iemand die ze nog kenden van onder meer de periode dat hij met het team van het Venlose St. Thomacollege, in 1964, schoolschaakkampioen van Limburg werd. Overigens heeft Everaars leren schaken op een manier die velen bekend voorkomt. Toen hij 13 jaar was kreeg hij met Sinterklaas een schaakspel met daarbij het boekje "Ken uw sport: schaken". Hij was binnen een paar dagen verknocht aan het spel. Eerst een partij uit de oude doos, de partij die Everaars in 1964 met het Thomacollege speelde in de kwartfinale van de nationale schoolschaakkampioenschappen.

Wit: Hans Everaars

Zwart: Wout van Veen (Marnixgymnasium Rotterdam)

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 Pxe4 6.d4 b5 7.Lb3 d5 8.dxe5 Le6 9.c3 Lc5 10.Pbd2 0-0 (Spaans, Open verdediging) 11.De2 Pxf2 12.Txf2 f6 13.Pe4 dxe4 14.Lxe6+ Kh8 15.Pd4 fxe5 16.Dxe4 Txf2 17.Kxf2 exd4 18.Dxc6 Dh4+ 19.Ke2 d3+ 20.Kxd3 Td8+ 21.Kc2 Df2+ 22.Kb3 a5 23.a3 a4+ 24.Ka2 Td3 25.De8+ Lf8 26.Df7 Dc5

Zie DIAGRAM 1, de stelling na 26....Dc5, nu volgt mat in een zet.

27. Dg8 mat

DIAGRAM 1

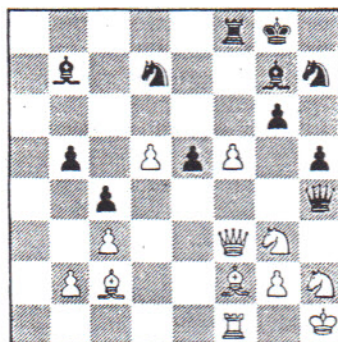
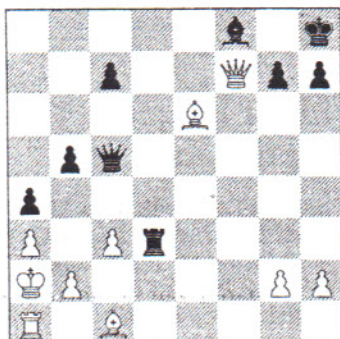

DIAGRAM 2

(de zet 25.De8+ heeft de partij uitgemaakt, omdat zwart tot dameruil werd gedwongen of mat te gaan)

Hier een recente partij van Everaars tegen de Limburgse topspeler Henk van Gool uit Venlo. Goed dat-ie terug is, want uit deze partij blijkt hoe sterk Everaars schaakt.

Everaars - Van Gool
(commentaar: Everaars)

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 Le7 6.Te1 b5 7.Lb3 d6 8.c3 0-0 9.h3 Pb8 10.d4 Pbd7 11.Pbd2 Lb7 12.Lc2 Te8 13.Pf1 Lf8 14.Pg3 g6 15.Ph2

(De Breyer-variant van het Spaans, gekenmerkt door de hergroepering Pc6-b8-d7, is vooral bekend sinds de tijd van de match Fischer-Spasski. In de zettenreeks, die nu bereikt is, heeft de theorie het meeste waardering voor 15. a4; de tekstzet is een improvisatie achter het bord, die niet goed is. Heel eventjes verzwakt wit zijn d-pion, en zwart kan daarvan gebruik maken door 15.... exd4 16.cxd4 c5 waarna wit geen sterk centrum meer kan maken. Echter, zwart mist deze kans, en wit krijgt alsnog een centrumoverwicht.)

15.... Lg7 16.f4 h5 17.fxe5 dxe5 18.Lg5 c5 19.d5 c4 20.Df3 Db6+ 21.Kh1 Ph7 22.Le3 Dd6 23.Tf1 Tf8 24.a4 f6

(Om bij een ruil op a8 met de toren terug te kunnen slaan. Typierend

voor het gesloten Spaans is dit opereren op twee vleugels gelijktijdig. De zwarte toren op f8 moet kiezen tussen de a- en de f-lijn. Hij is op beide plaatsen tegelijk nodig) 25.h4 De7 26.axb5 axb5 27.Ta7 (Het is mogelijk dat 27.La7, gevolgd door torenverdubbeling op de a-lijn (Ta5 en Tfa1) het zwart iets moeilijker had gemaakt. Na de tekstzet, die overigens ook zijn aantrekkelijke kanten heeft, begint zwart terug te vechten) 27.... Txa7 28.Lxa7 f5 29.exf5 Dxb4 30.Lf2

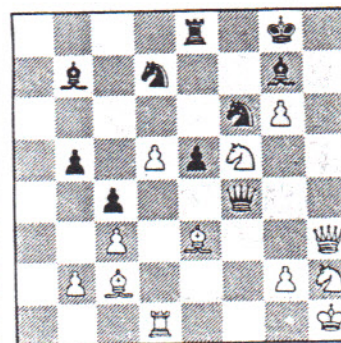
ZIE DIAGRAM 2, de stelling na 30. Lf2.

(Op dit moment deed de zwartspeeler een flink beroep op zijn klok. Kan hij iets actiefs doen zonder dat zijn dame daarbij in de penarie raakt? Wit kan eventueel werken met Ta1, immers, de zwarte toren kan niet naar de a-lijn omdat die pion f5 in bedwang moet houden) 30.... Df4 31.fxg6 Phf6 32.Td1 (Wit heeft nu een vervaarlijke pluspion op g6, en de tekstzet is een poging om het voordeel vast te houden, bv. 32....Lxd5 33. Dxf4 exf4 34. Pxd5. Misschien het moeilijkste moment in de partij is dat zwart nu de consequenties van 32....Dxf3 33. Pxf3 Lxd5 34. Pxd5 moet beoordelen, maar daar heeft hij absoluut de tijd niet meer voor) 32....h4 33.Pf5 h3 34.Dxb3 Te8 35.Le3

ZIE DIAGRAM 3, de stelling na 35.Le3

35....Pe4 36.Dh7+ Kf8 37.Dxg7

DIAGRAM 3

ONTROEREND

Als reactie op de rubriek van twee weken geleden over de zogenoemde 'Onsterfelijke partij' Anderssen-Kieseritzky (Londen, 1851) heeft Mathieu Schlijper uit Meerssen een eindspel ingestuurd. Dit hoeft wat hem betreft weliswaar niet het predikaat 'onsterfelijk' te verkrijgen, maar in ieder geval wel „ontroerend knap”. Schlijper heeft het altijd in zijn schaakarchief bewaard omdat het grote indruk op hem maakt. In al zijn bescheidenheid zegt hij dat zijn „beduimelde geest” dit eindspel 'onvoorstelbaar' vindt. Hij weet helaas niet meer waar het fragment vandaan komt. Wellicht is er onder de lezers iemand die dit eindspel bekend voorkomt en kan vertellen waar, wanneer en door wie de partij werd gespeeld. We willen het graag horen.

In DIAGRAM 1 treft u de partijstelling aan. Vanuit deze stelling werd als volgt gespeeld:

1.Lc6 Tb1+ 2.Ke2 Txh1 3.Lg2+ Kxg2 4.Pf4+ Kg1 5.Ke1 g2 6.Pe2+ mat

We grijpen nog even terug in de oude doos: Steinitz - Zukertort, New Orleans 1886, een historische match, want het was de eerste officiële match om de wereldtitel. Hier volgt de 20ste en laatste partij uit die tweekamp. Door deze partij en daarmee ook de match te winnen, mocht Steinitz zich (op 29 maart 1886) de eerste wereldkampioen in de schaakgeschiedenis noemen.

1.e4 e5 2.Pc3 Pc6 3.f4 exf4 4.d4 d5 5.exd5 Dh4+ 6.Ke2 De7+ 7.Kf2 Dh4+

(Zwart is mogelijk uit op eeuwig schaak, maar wit gaat remise uit de weg)

DIAGRAM 1

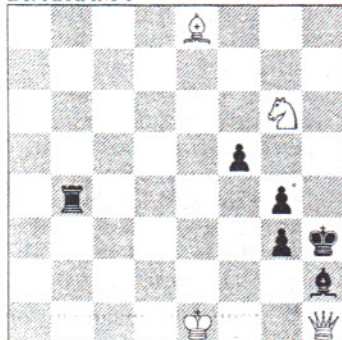
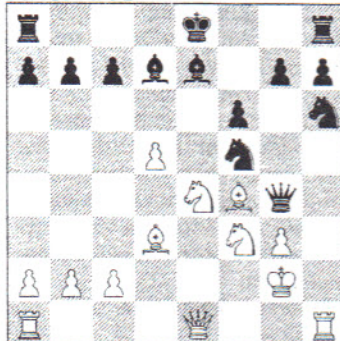

DIAGRAM 2

8.g3 fxg3+ 9.Kg2 Pxd4 10.hxg3 Dg4 11.De1+ Le7 12.Ld3 Pf5 13.Pf3 Ld7 14.Lf4 f6 (f6 is noodzakelijk tegen Pf3-e5) 15.Pe4

(Wit heeft voor zijn geofferde pion een prima ontwikkelde aanvalsstelling)

15... Pgh6

(Onbegrijpelijk, deze zet. Dit verliest, al stond zwart natuurlijk toch al slecht.

Zie DIAGRAM 2, de stelling na 15...Pgh6.

16.Lxh6 Pxh6 17.Txh6 gxh6 18.Pxf6+ Kf8 (1-0)

Het is eigenlijk opmerkelijk dat zwart nog de laatste zet 18...Kf8 heeft uitgevoerd, want hij moet toch al voor het uitvoeren van deze zet hebben geconcludeerd dat het geen zin meer had. Het is welhaast niet voor te stellen dat hij pas hier na de ramp heeft gezien.

Er zijn schaakcomputers die kunnen praten en hardop commentaar geven op de partij die je tegen ze speelt. Erg leuk om op die manier een 'levende' tegenstander te hebben, ook al speel je tegen een computer. Het schaakprogramma Fritz5 is zo'n programma. De Mephisto waar Eric Brouwers uit Margraten

een tijdje geleden tegen schaakte, zwijgt, maar had er waarschijnlijk graag een flinke vloek uit willen gooien nadat Eric hem gefopt had met iets wat geen enkele schaker, en al zeker geen schaakcomputer, graag overkomt: pat! De volgende stelling stond op het bord:

Zie DIAGRAM 3

Brouwers - Mephisto

Wit staat natuurlijk slecht, maar besluit toch nog even door te spelen.

1. Da3 a6 2. Kh3 e6 3. Da4+ b5 4. Dxa6 Dxf3

Zwart trapt in de val. Hij pakt het paard en 'computerdenkt' nu natuurlijk helemaal gewonnen te staan, gezien zijn enorme voor-sprong in materiaal. Maar wit weet toch nog remise uit het vuur te slepen. Hij doet dat zo:

5. Dc8+ Ke7 6. Dc7+ Kf6 7. De5+ Kg6 8. Dg5+ Kxg5.

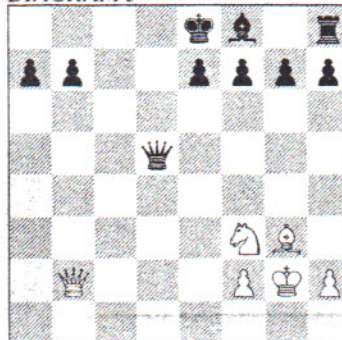
Pat!

■ Zaterdag is in Nunhem het 18e Nunhems Zadentoernooi. Er wordt gespeeld met een bedenktijd van 30 minuten per persoon per partij.

■ Zondag vindt in Jeugdcentrum De Dörpel, Gulikstraat 200 te Venlo het jaarlijkse Van Spijk jeugdtoernooi plaats. Er wordt gespeeld in diverse leeftijdscategorieën.

■ Voor de basisscholen van de gemeente Eijsden wordt zondag een scholenkampioenschap gehouden. Er worden zeker zestien teams verwacht (teams van vier personen) die vanaf 12.30 uur de eer van de vijf scholen verdedigen in het clublokaal van Schaakvereniging Eijsden, Hotel Le Bonheur, Wilhelminastraat 73.

DIAGRAM 3

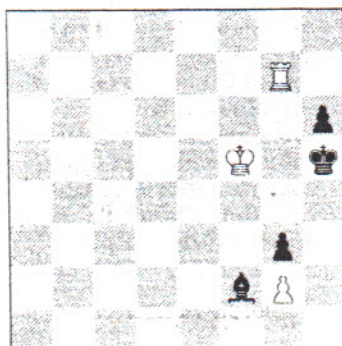
KAAIMAN

Geert Peeters uit Linne, lid van de vereniging 't Pionneke in Roermond, was 3,5 jaar in Suriname voor een populatie-onderzoek naar kaaimannen en deed er tijdens zijn verblijf driemaal mee aan de Surinaamse schaakkampioenschappen. Hij werd kampioen in 1991 en 1993. Geert is alweer een tijdje terug in Limburg. Hier heeft hij een toernooi opgezet met de welluidende naam 'Kaaimanschaaktornooi' die herinnert aan zijn verblijf in Suriname en zijn Surinaamse kampioenschappen.

Het Kaaimantornooi is inmiddels voor de vierde maal gehouden. Pionneke-cracks als Michiel Bunnik, Ger Janssen (Limburgs kampioen), Joost van Vlieden, Ron Sonnemans, Rob Loose en Guido Royakkers proberen elkaar op het scherpst van de snede te bevechten, hetgeen hen niet zo gemakkelijk afgaat omdat ze een goede vriendschap hebben. Ze lachen vóór en na het schaken heel wat af. Dit jaar zal het eerste lustrum van het Kaaimantornooi plaatsvinden. Tijdens de vierde editie kwamen weer prima partijen op de borden ondanks dat de bedenktijd beperkt was (20 minuten per persoon per partij). Hier de beslissende partij uit de laatste ronde tussen Michiel Bunnik (wit) en Guido Royakkers.

1.Pf3 d5 2.b3 Lg4 3.Pe5 Lf5 4.f4 Pd7 5.Lb2 e6 6.e3 Pgf6 7.Le2 Pxe5 8.Lxe5 Ld6 9.0-0 h5 10.h3 Pe4 11.Ld3 Lxe5 12.fxe5 Dg5 13.Df3 0-0 14.Df4 Dg6 15.Pa3 Lxh3 16.Lxe4 dxe4 17.Tf2 Lf5 18.Pb5 a6 19.Pd4 Td7 20.Td1 Lg4 21.Tdf1 Tf8 22.b4 h4 23.Pb3 h3 24.Pc5 Td5 25.c4 Txc5 26.bxc5 Lf3 27.g4 h2+ 28.Dxh2 Dxc4+ 29.Tg2 Lxg2 30.Dxg2 Dxc4+ 31.Kxg2 Kd7 en

DIAGRAM 1

SCHAKEN
Door Frank Clevers

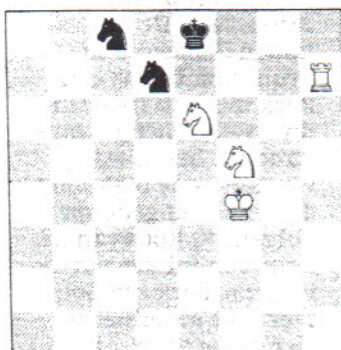

DIAGRAM 2

met de extra pion won zwart uiteindelijk. Hierdoor won Royakkers het toernooi met de maximale score van 6 uit 6.

Enkele probleemopgaven.
Zie DIAGRAM 1. De opgave is: wit geeft mat in 5 zetten (oplossing achteraan in deze rubriek).

Zie DIAGRAM 2. Wit geeft mat in 2 zetten (oplossing achteraan).

Twee weken geleden heb ik in deze rubriek melding gemaakt van de rentree van Hans Everaars uit Venlo in het wedstrijdschaak. Bij dat artikel heb ik onder meer een recente partij geplaatst van Everaars tegen de Limburgse topspeler Henk van Gool. Op dat artikel is gereageerd door Joop de Jong uit Velden. Hij bezit een aanzienlijke collectie schaakboeken. Toen hij de naam Everaars in de krant zag, herinnerde hij zich dat hij die naam eerder was tegengekomen in enkele boeken uit zijn verzameling: "Schaakwerk 1" en "Schaakwerk 2" van niemand minder dan grootmeester Jan Timman. De Jong maakt ons daar op attent. Het is immers eervol om vermeld te worden in werken van Timman.

Weet Everaars trouwens zelf wel dat hij in die boeken is vermeld?

vroeg ik me af. Hij heeft me er immers zelf niets over gezegd. Ik vroeg het hem. Hij blijkt er inderdaad van te weten. Dat hij er niet eerder over gerept heeft, tekent zijn bescheidenheid. Everaars heeft in de tachtiger jaren toen de bewuste boeken van Timman zijn verschenen, gecorrespondeerd met de veelvoudig Nederlands kampioen zoals hij in die jaren ook correspondentie had met wijlen grootmeester Jan-Hein Donner. Het leidde tot een eervolle vermelding in de boeken. Timman drukte zelfs een stelling van Everaars af.

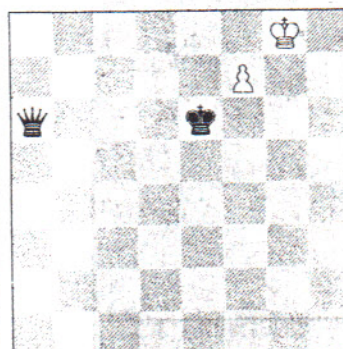
U ziet deze stelling in DIAGRAM 3.

Ik citeer Timman in zijn toelichting bij deze door Everaars aangedragen stelling. Everaars had hem gewezen op deze remisestelling. „In theorie maakt wit met een c- of f-pion op de 7e rij tegen een dame remise, mits de zwarte koning zich in een bepaald gebied rond de pion bevindt. Hier is de zwarte koning ver in dit gebied doorgedrongen, maar toch is het remise, omdat hij de zwarte dame in de weg staat: a6 is ook wel het meest ongelukkige veld voor de dame. Vanaf elk ander veld zou de witte koning via een schaak op de g-lijn snel mat worden gezet. Opmerkelijk genoeg wordt in geen enkel theoretisch standaardwerk gewag gemaakt van deze stelling; het is Everaars' verdienste dat hij haar op het spoor is gekomen.”

Oplossing mat in 5: 1.Tb7 Lg1 2.Tb1 Lh2 3.Te1 Kh4 4.Kg6 h5 5.Te4

Oplossing mat in 2: 1.Te7+ Pxe7 2.Pd6

DIAGRAM 3

NAPOLEON

Het schaakspel werd in vroeger tijden in verband gebracht met de krijgskunst. De joodse lijfarts van Koning Alfonso El Sabio, genaamd Moses Sefardi, omschreef rond het jaar 1275 voor de edelen de belangrijkste vaardigheden. Dat waren volgens hem: paardrijden, zwemmen, boogschieten, schermen of vechten, vogels vangen, verzen schrijven en... schaken! Dat belang van het schaakspel voor de edelen gold niet alleen voor de ridders, maar zeker ook voor de koningen. Nou is spelen op zichzelf natuurlijk iets onbeduidends waar een koning zich eigenlijk niet mee bezig moet houden.

Luis de Escobar verdedigde het schaakspel in een boek in 1545: 'Bijna alle spelen zijn schadelijk en vervelend, maar het schaakspel is roemvol en nuttig, want wie het schaakspel heeft uitgevonden heeft tevens het model tot stand gebracht voor de krijgskunde. In het schaakspel zijn alle paden en overwegingen van het krijgswezen neergelegd.' Veel vorsten van wie verondersteld werd dat zij leiding aan een leger moesten geven, hebben dit kennelijk ter harte genomen. Want van heel wat koningen en prinsessen is bekend dat zij verwoede schaakspelers waren. Prins Maurits, Lodewijk IX, XIII en XIV en later Napoleon en Lodewijk Napoleon, waren schakers. Een zekere Sebastien de Vauban, architect van allerlei vestingen, werd tevens ingehuurd om koningen het schaakspel en tactische denken bij te brengen via het schaakspel. Hoe Napoleon schaakte, kunnen we hier zien in een partij uit 1818. Hij toonde zich

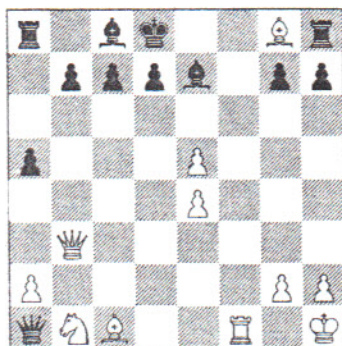

DIAGRAM 1

DIAGRAM 2

een ware strateeg.

Napoleon - Generaal Bertrand, St. Helena, 1818
1.Pf3 Pc6 2.e4 e5 3.d4 Pxd4 4.Pxd4 exd4 5.Lc4 Lc5 6.c3 De7 7.0-0 De5 8.f4 dxc3+ 9.Kh1 cxb2 10.Lxf7+ Kd8 11.fxe5 bxa1D 12.Lxg8 Le7 13.Db3 a5

Zie DIAGRAM 1, de stelling na 13....a5

Nu volgt mat in vijf zetten: 14.Tf8+ Lxf8 15.Lg5+ Le7 16.Lxe7+ Kxe7 17.Df7+ Kd8 18.Df8 mat.

Het geheugen van topschakers is fenomenaal. Een grootmeester onthoudt duizenden partijen. Het geheugen van 's werelds beste schaker Kasparov is fantastisch. Als hij in een avond een boek uitleest, zoals hij eenmaal deed met een biografie van Napoleon, herinnert hij zich enkele uren later de volledige inhoud exact. Kasparov kent zoveel gedichten uit zijn hoofd dat hij vermoedelijk langer dan een dag bezig zou zijn om ze allemaal op te zeggen. Sommige topspelers scheppen er plezier in om elkaar geheugentests af te nemen. Kasparov beschreef in een boek van zijn hand uit 1987 zo'n test. Iemand had hem eens een verhaal verteld over oud-

wereldkampioen Fischer. Fischer belde eenmaal met een collega-grootmeester in IJsland. Aangezien die niet thuis was, kreeg hij diens puur en alleen IJslands sprekende dochtertje aan de lijn. Fischer sprak alleen Engels, zij alleen IJslands. Zij legde niettemin een heel verhaal uit over wanneer haar vader zou terugkomen. Vervolgens belde Fischer een andere IJslandse schaker op. Fischer slaagde erin om alles wat het meisje in het IJslands had gezegd, na te vertellen, ondanks dat hij van deze moeilijke taal geen woord had verstaan. De IJslander kon het vervolgens voor hem vertalen.

In DIAGRAM 2 een stelling, waarbij wit met een daverende klap de partij kan beslissen. Hoe? De oplossing staat achteraan in deze rubriek.

In DIAGRAM 3 een eindspel met een zwarte pion en een wit paard. Wit is aan zet. De ver opgerukte pion lijkt nauwelijks nog tegen te houden. Toch kan wit remise afdwingen, maar hij moet het wel erg zorgvuldig spelen. Hoe? 1. Pg5+ haalt niets uit vanwege 1....Kg4, terwijl ook 1. Pe5+ faalt vanwege 1....Ke4 (2. Pg4 Kf4). De manier om tot remise te komen is Kf5. Na 1....g2 2. Pg5+ Kg3 3. Pe4+ is remise onvermijdelijk. Neemt de koning de wijk naar de velden h2 of h4, dan volgt 4. Pd2, en met 3....Kh3 4. Pg5+ schiet zwart ook al niets op.

Oplossing bij stelling diagram 2:
1. Dxe5+ Pxe5 2. Td8 mat. Of 1.Dxe5+ De6 2.fxe6 Ld6 3.exd7+ Kxd7 4.Dxd6+ Ke8 5.De7 mat

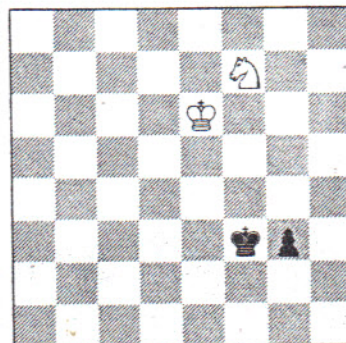

DIAGRAM 3